

Rättsfallssamlingen

TRIBUNALENS DOM (första avdelningen)

den 19 januari 2016*

”Konkurrens — Konkurrensbegränsande samverkan — Marknaden för gasisolerade ställverk — Beslut som fattats efter det att tribunalen ogiltigförklarat det ursprungliga beslutet — Böter — Motiveringsskyldighet — Principen om god förvaltningssed — Rätten till försvar — Likabehandling — Proportionalitet — Oriktig bedömning — Utgångsbelopp — Omfattningen av företagets deltagande i överträdelsen — Avskräckande koefficient”

I mål T-409/12,

Mitsubishi Electric Corp., med säte i Tokyo (Japan), företrätt av R. Denton, J. Vyavaharkar, R. Browne, L. Philippou, M. Roald, J. Robinson, solicitors, och advokaten K. Haegeman,

sökande,

mot

Europeiska kommissionen, företräd av N. Khan och P. van Nuffel, båda i egenskap av ombud,

svarande,

angående en talan om, i första hand, ogiltigförklaring av kommissionens beslut C(2012) 4381 av den 27 juni 2012 om ändring av beslut C(2006) 6762 slutlig av den 24 januari 2007 om ett förfarande enligt artikel 81 [EG] (sedan artikel 101 FEUF) och artikel 53 i EES-avtalet, i den mån som det avser Mitsubishi Electric Corp. och Toshiba Corp. (ärende COMP/39.966 – Gasisolerade ställverk – Böter), i den del det avser sökanden, och, i andra hand, om ändring av artikel 1 i samma beslut på så sätt att sökandens böter upphävs eller åtminstone sätts ned,

meddelar

TRIBUNALEN (första avdelningen),

sammansatt av H. Kanninen, ordföranden samt domarna I. Pelikánová (referent) och E. Buttigieg,

justitiesekreterare: handläggaren S. Spyropoulos,

efter det skriftliga förfarandet och förhandlingen den 21 april 2015,

följande

* Rättegångsspråk: engelska.

Dom

Bakgrund till tvisten

- 1 Sökanden, Mitsubishi Electric Corp., är ett japanskt bolag med verksamhet i olika branscher, bland annat på området gasisolerade ställverk (nedan kallade GIS). Mellan oktober 2002 och april 2005 bedrevs dess GIS-verksamhet av bolaget TM T & D Corp., som sökanden hälftenägde tillsammans med Toshiba Corp. Det hälftenägda bolaget upplöstes 2005.
- 2 Den 24 januari 2007 antog Europeiska gemenskapernas kommission beslut C(2006) 6762 slutlig om ett förfarande enligt artikel 81 [EG] och artikel 53 i EES-avtalet (ärende COMP/F/38.899 – Gasisolerade ställverk) (nedan kallat 2007 års beslut).
- 3 I 2007 års beslut konstaterade kommissionen att en enda, fortlöpande överträdelse av artikel 81 EG och artikel 53 i avtalet om Europeiska ekonomiska samarbetsområdet (EES) hade ägt rum under perioden 15 april 1988–11 maj 2004 och förpliktade de bolag som beslutet riktade sig till, vilka var europeiska och japanska tillverkare av GIS, att erlägga böter, vilka beräknades i enlighet med riktlinjerna för beräkning av böter som dömts ut enligt artikel 15.2 i förordning nr 17 och artikel 65.5 i EKSG-fördraget (EGT C 9, 1998, s. 3) (nedan kallade riktlinjerna för bötesberäkning) och kommissionens meddelande om immunitet mot böter och nedsättning av böter i kartellärenden (EGT C 45, 2002, s. 3).
- 4 Den överträdelse som avsågs med 2007 års beslut bestod av tre huvudsakliga delar.
  - Ett avtal som undertecknades i Wien den 15 april 1988 (nedan kallat GQ-avtalet) och som syftade till att fördela GIS-projekt över hela världen enligt överenskomna regler. Syftet var att upprätthålla kvoter som i stor utsträckning återspeglade parternas beräknade historiska marknadsandelar. Avtalet, som gällde i hela världen, med undantag av Förenta staterna, Kanada, Japan och 17 västeuropeiska länder, byggde på en samlad ”japansk” kvot för de japanska tillverkarna och en samlad ”europeisk” kvot för de europeiska tillverkarna.
  - En parallell överenskommelse (nedan kallad den gemensamma överenskommelsen) som innebar dels att GIS-projekt i Japan och i de europeiska kartellmedlemmarnas länder (nedan kallade hemländer) var förbehållna japanska respektive europeiska medlemmar av kartellen, dels att GIS-projekt i andra europeiska länder även var förbehållna den europeiska gruppen, eftersom de japanska tillverkarna hade förbundit sig att inte lämna några anbud för projekt i Europa. I gengäld skulle emellertid sådana projekt anmälas till den japanska gruppen och hänföras till den ”gemensamma europeiska kvoten” enligt GQ-avtalet (nedan kallad underrättelse och avräkning).
  - Ett avtal som undertecknades i Wien den 15 april 1988 och benämndes ”E-Group Operation Agreement for GQ-Agreement” (nedan kallat EQ-avtalet). EQ-avtalet undertecknades av medlemmarna i den europeiska tillverkargruppen och syftade till att dela upp GIS-projekt som tilldelats nämnda grupp i enlighet med GQ-avtalet.
- 5 I artikel 1 i 2007 års beslut slog kommissionen fast att sökanden hade deltagit i överträdelsen under perioden den 15 april 1988–11 maj 2004.
- 6 För den överträdelse som avsågs i artikel 1 i 2007 års beslut ålades sökanden i artikel 2 i det beslutet att betala böter med ett belopp av 118 575 000 euro, varvid sökanden och Toshiba var solidariskt betalningsansvariga för 4 650 000 euro, motsvarande den överträdelse som hade begåtts av TM T & D.
- 7 Den 18 april 2007 väckte sökanden talan mot 2007 års beslut.

- 8 Genom dom av den 12 juli 2011, Mitsubishi Electric/kommissionen (T-133/07, REU, EU:T:2011:345), ogillade tribunalen sökandens talan i den del den avsåg en ogiltigförklaring av artikel 1 i 2007 års beslut. Däremot ogiltigförklarade tribunalen artikel 2 g och 2 h i 2007 års beslut, i den mån den avsåg sökanden. Skälet var att kommissionen hade åsidosatt principen om likabehandling genom att, vid beräkningen av bötesbeloppet, välja ett annat referensår för sökanden än det som valdes för de europeiska deltagarna i överträdelsen.
- 9 Den 22 september 2011 ingav sökanden en överklagan vid domstolen mot dom Mitsubishi Electric/kommissionen, punkt 8 ovan (EU:T:2011:345).
- 10 Den 15 februari 2012 översände kommissionen en faktaskrivelse till sökanden, i vilken kommissionen angav att den hade för avsikt att anta ett nytt beslut för att ålägga sökanden böter (nedan kallad faktaskrivelsen). Kommissionen redogjorde för de omständigheter som den ansåg var relevanta för beräkningen av detta bötesbelopp, med hänsyn till dom Mitsubishi Electric/Commission, punkt 8 ovan (EU:T:2011:345).
- 11 Den 16 mars 2012 yttrade sig sökanden över faktaskrivelsen.
- 12 Den 8 juni 2012 anordnades ett möte med företrädare för sökanden och kommissionen ansvariga tjänstemän.
- 13 Genom kommissionens beslut C (2012) 4381 av den 27 juni 2012 om ändring av 2007 års beslut i den mån det riktade sig till sökanden och Toshiba (ärende COMP/39.966 – Gasisolerade ställverk – Böter) (nedan kallat det angripna beslutet) ändrades artikel 2 i 2007 års beslut genom att leden g och h lades till. I led g ålades sökanden, i egenskap av enda ansvarig, ett bötesbelopp på 74 817 000 euro. I led h ålades sökanden, solidariskt med Toshiba, ett bötesbelopp på 4 650 000 euro.
- 14 För att råda bot på den olika behandling som tribunalen kritiserade i dom Mitsubishi Electric/kommissionen, punkt 8 ovan (EU:T:2011:345), grundade sig kommissionen i det angripna beslutet på den sammanlagda omsättningen för GIS år 2003. I den mån sökandens och Toshibas GIS-verksamhet under det året bedrevs av TM T&D, tog kommissionen hänsyn till det bolagets omsättning för 2003 (skälen 59 och 60 i det angripna beslutet).
- 15 Inom ramen för den differentierade behandling som syftade till att återspegla de respektive bidragen från kartellens olika medlemmar, beräknade kommissionen således TM T&D:s marknadsandel år 2003 för GIS (15–20 procent). TM T&D placerades i den andra kategorin enligt den klassificering som fastställdes i skälen 482–488 i 2007 års beslut. Följaktligen tilldelades TM T&D ett hypotetiskt utgångsbelopp på 31 000 000 euro (skäl 61 i det angripna beslutet).
- 16 För att återspegla sökandens och Toshibas olika förmåga att bidra till överträdelsen under perioden innan TM T&D bildades, fördelades utgångsbeloppet för det sistnämnda bolaget mellan dess ägare i förhållande till deras respektive försäljning av GIS år 2001, det sista hela året innan TM T&D bildades. Sökanden tilldelades således ett utgångsbelopp på 20 136 801 euro och Toshiba ett utgångsbelopp på 10 863 199 euro (skälen 62 och 63 i det angripna beslutet).
- 17 För att säkerställa att böterna fick en avskräckande verkan, tillämpade kommissionen sedan en avskräckande koefficient på 1,5 för sökanden, vilken vilade på av sökandens omsättning för år 2005 (skälen 69–71 i det angripna beslutet).
- 18 Sökandens utgångsbelopp höjdes därefter med 140 procent så att överträdelsens varaktighet under perioden innan TM T&D bildades skulle återspeglas (skälen 73–76 i det angripna beslutet).

- 19 Sedan ålades sökanden och Toshiba solidariskt ett belopp som motsvarade 15 procent av TM T&D:s hypotetiska utgångsbelopp, vilket skulle återspegla överträdelsens varaktighet under TM T&D:s verksamhetsperiod (skäl 77 i det angripna beslutet).
- 20 Slutligen multiplicerades det solidariska bötesbeloppet med sökandens avskräckande koefficient. Den del av resultatet av denna multiplicering som översteg det solidariska bötesbeloppet ålades sökanden individuellt (skäl 78 i det angripna beslutet).

Förfarandet och parternas yrkanden

- 21 Sökanden väckte förevarande talan genom ansökan som inkom till tribunalens kansli den 12 september 2012.
- 22 Genom skrivelse av den 8 januari 2013 avstod sökanden från att inkomma med replik.
- 23 Genom beslut av ordföranden för tribunalens fjärde avdelning av den 21 februari 2013, avbröts förfarandet till dess att dom meddelades i mål C-489/11 P, Mitsubishi Electric Corp./kommissionen.
- 24 I samband med att sammansättningen av tribunalens avdelningar ändrades, förordnades referenten att tjänstgöra på första avdelningen, varför målet tilldelades denna avdelning.
- 25 Genom dom av den 19 december 2013, Siemens/kommissionen (C-239/11 P, C-489/11 P och C-498/11 P, EU:C:2013:866) ogillade domstolen sökandens överklagande av dom Mitsubishi Electric/kommissionen, punkt 8 ovan (EU:T:2011:345). Förfarandet i förevarande mål återupptogs därefter.
- 26 På grundval av referentens rapport beslutade tribunalen (första avdelningen) den 3 februari 2015 att inleda det muntliga förfarandet och anmodade parterna, som en åtgärd för processledning enligt artikel 64 i rättegångsreglerna, att inkomma med en handling och ställde skriftliga frågor till dem. Parterna efterkom tribunalens begäran inom fastställda frister.
- 27 Sökanden har yrkat att tribunalen ska
- ogiltigförklara det angripna beslutet i den del det berör sökanden,
  - i andra hand ändra artikel 1 i det angripna beslutet för att upphäva eller sätta ned de böter som sökanden ålagts,
  - förplikta kommissionen att ersätta rättegångskostnaderna.
- 28 Kommissionen har yrkat att tribunalen ska
- ogilla talan, eftersom det är uppenbart att den i vissa delar inte kan tas upp till sakprövning och i övriga delar uppenbarligen saknar rättslig grund,
  - förplikta sökanden att ersätta rättegångskostnaderna.

Rättslig bedömning

Förstahandsyrkandet: ogiltigförklaring av det angripna beslutet

- 29 Sökanden har anfört nio grunder i ansökan som stöd för sitt förstahandsyrkande. Den första grunden avser ett åsidosättande av motiveringsskyldigheten, principen om god förvaltningssed och sökandens rätt till försvar. Den andra grunden avser ett åsidosättande av motiveringsskyldigheten, likabehandlingsprincipen och proportionalitetsprincipen vid beräkningen av den avskräckande koefficienten. Den tredje grunden avser ett åsidosättande av proportionalitetsprincipen i den del kommissionen beräknade sökandens bötesbelopp på samma sätt som de europeiska tillverkarnas bötesbelopp. Den fjärde grunden avser en oriktig bedömning som kommissionen gjorde då den fastställde verkningarna av sökandens handlande och beräknade sökandens bötesbelopp utan att ta hänsyn till teknisk och ekonomisk bevisning. Den femte grunden avser en oriktig bedömning som gjordes då överträdelsens varaktighet fastställdes. Den sjätte grunden avser ett åsidosättande av likabehandlings- och proportionalitetsprinciperna då sökandens och Toshiba's andelar av TM T&D:s utgångsbelopp skulle fördelas. Den sjunde grunden avser ett åsidosättande av motiveringsskyldigheten och sökandens rätt till försvar då sökandens och Toshiba's andelar av TM T&D:s utgångsbelopp skulle fördelas. Den åttonde grunden avser ett åsidosättande av likabehandlings- och proportionalitetsprinciperna vad beträffar metoden för tilldelning av ett utgångsbelopp till sökanden för perioden innan TM T&D bildades. Den nionde grunden avser ett åsidosättande av motiveringsskyldigheten och sökandens rätt till försvar vad beträffar metoden för tilldelning till sökanden av ett utgångsbelopp för perioden innan TM T&D bildades.
- 30 Sökanden har återtagit sin femte grund efter en skriftlig fråga från tribunalen och till följd av dom Siemens/kommissionen, punkt 25 ovan (EU:C:2013:866). Följaktligen är det endast den första till den fjärde grunden samt den sjunde till den nionde grunden som ska prövas. Tribunalen ska först pröva den första, den sjätte och den nionde grunden, vilka avser det förfarande som utmynnade i det angripna beslutet och dess motivering, och därefter den åttonde och den sjätte grunden, avseende fastställandet av sökandens ursprungliga belopp utifrån TM T&D:s hypotetiska utgångsbelopp. Sedan ska den tredje och den fjärde grunden, som avser sökandens relativa bidrag till överträdelsen, prövas, och slutligen den andra grunden, avseende fastställandet av sökandens avskräckningskoefficient.
- Den första grunden: åsidosättande av motiveringsskyldigheten, principen om god förvaltningssed och sökandens rätt till försvar
- 31 Genom den första grunden har sökanden gjort gällande att kommissionen vid beräkningen av sökandens bötesbelopp åsidosatte motiveringsskyldigheten, principen om god förvaltningssed och sökandens rätt till försvar.
- 32 Enligt sökanden följer det nämligen av kommissionens tillkännagivande om bästa praxis för förfaranden som rör artiklarna 101 [FEUF] och 102 [FEUF] (EUT C 308, 2011, s. 6) att kommissionen i meddelandet om invändningar och i en eventuell faktaskrivelse, för att öka insynen, ska ta med ett visst antal uppgifter som är relevanta för beräkningen av bötesbeloppet, bland annat relevanta försäljningssiffror.
- 33 I förevarande fall gavs emellertid ingen ordentlig förklaring av metoden för beräkning av bötesbeloppet i skälen 51–85 i det angripna beslutet. Följaktligen kunde sökanden inte förstå metoden, eftersom kommissionen inte redogjorde för vare sig sitt resonemang eller de huvudsakliga beräkningsstegen. Kommissionen åsidosatte härvid även principen om god förvaltningssed.

- 34 Mer konkret har sökanden anfört att det angripna beslutet inte var tillräckligt motiverat vad beträffar storleken på den geografiska marknaden, den differentierade behandlingen, fastställandet av TM T&D:s utgångsbelopp och huruvida det var lämpligt samt valet av den avskräckande koefficient som tillämpades på sökanden och huruvida den var lämpligt.
- 35 Sökanden har dessutom gjort gällande att kommissionen aldrig underrättade sökanden om att den avsåg att tillämpa en avskräckande koefficient bland annat för TM T&D:s verksamhetsperiod, vare sig i meddelandet om invändningar av den 20 april 2006, vilket översändes i det förfarande som utmynnade i 2007 års beslut (nedan kallat 2006 års meddelande om invändningar) eller i skriftväxlingen inför det angripna beslutet.
- 36 Kommissionen har bestritt att sökandens argument är välgrundade.
- 37 Sökanden har i sitt resonemang blandat invändningar avseende ett åsidosättande av sökandens rätt till försvar i det förfarande som utmynnade i det angripna beslutet och invändningar avseende påstådda oriktigheter i motiveringen av samma beslut. Dessa invändningar är emellertid av olika slag och ska därför prövas separat.
- Invändningarna om ett åsidosättande av sökandens rätt till försvar
- 38 Rätten till försvar innebär enligt rättspraxis att den som är berörd under det administrativa förfarandet måste ges tillfälle att på ett meningsfullt sätt framföra sina synpunkter på huruvida de påstådda omständigheterna och förhållandena verkligen föreligger och är relevanta, liksom sina synpunkter på de handlingar som enligt kommissionen styrker dess påstående att fördraget har överträtts (dom av den 7 januari 2004, Aalborg Portland m.fl./kommissionen, C-204/00 P, C-205/00 P, C-211/00 P, C-213/00 P, C-217/00 P och C-219/00 P, REG, EU:C:2004:6, punkt 66).
- 39 I förevarande fall ska det först och främst framhållas att förfarandet för antagandet av det angripna beslutet, i den mån det beslutet uttryckligen utgör en ändring av 2007 års beslut, ska ses i förlängningen av det förfarande som utmynnade i 2007 års beslut. Under dessa omständigheter, i den mån de inte ifrågasattes genom dom Mitsubishi Electric/kommissionen, punkt 8 ovan (EU:T:2011:345), kan hänsyn tas till såväl 2007 års beslut som de förberedande åtgärderna inför dess antagande, däribland 2006 års meddelande om invändningar, vid prövningen av huruvida sökandens rätt till försvar iakttogs i det förfarande som utmynnade i det angripna beslutet.
- 40 Sökanden har i första hand anfört att kommissionen enligt tillkännagivandet om bästa praxis, såsom framhålls ovan i punkt 32, är skyldig att meddela berörda företag om ett visst antal relevanta uppgifter för beräkningen av bötesbeloppet, exempelvis försäljningssiffror.
- 41 Utan att det i detta sammanhang är nödvändigt att pröva kommissionens argument att tillkännagivandet om bästa praxis inte är bindande, ska det framhållas att det följer av sökandens synpunkter på faktaskrivelsen att sökanden har haft möjlighet att i detalj göra gällande sin ståndpunkt vad gäller de lika stegen i beräkningen av sökandens bötesbelopp. När det närmare bestämt gäller de relevanta försäljningssiffrorna, hänför sig svaret uttryckligen till såväl TM T&D:s som sökandens och Toshiba's försäljningssiffror, vilka skulle användas vid beräkningen av bötesbeloppet. Det innebär att sökanden kunde identifiera de relevanta uppgifterna i nämnda beräkning och framföra sina synpunkter i detta avseende.
- 42 Detta bekräftas av kommissionens interna protokoll från sammanträdet den 8 juni 2012, i vilket redogörs för detaljerade diskussioner mellan sökanden och kommissionen om de olika stegen i beräkningen av det bötesbelopp som skulle åläggas sökanden.

- 43 Under dessa omständigheter finner tribunalen att sökanden inte har styrkt att kommissionen åsidosatte sökandens rätt till försvar genom att inte underrätta sökanden om uppgifter som var relevanta för beräkningen av bötesbeloppet, i synnerhet försäljningssiffrorna.
- 44 Såsom framhålls ovan i punkt 35 har sökanden i huvudsak klagat på att kommissionen inte underrättade sökanden om att den avsåg att säkerställa att bötesbeloppet fick en avskräckande verkan genom att ålägga sökanden ett kompletterande belopp på 2 325 000 euro, vilket var följden av att kommissionen tillämpade den avskräckande koefficient som avses ovan i punkt 20 för TM T&D:s verksamhetsperiod (nedan kallat tilläggsbeloppet).
- 45 Först och främst angav kommissionen i punkt 9.2 i 2006 års meddelande om invändningar att den avsåg att ålägga de företag som meddelandet riktade sig till böter. Kommissionen angav då att en av de väsentliga faktorerna när bötesbeloppen skulle fastställas var avsikten att säkerställa att bötesbeloppen fick en avskräckande verkan.
- 46 I skäl 491 i 2007 års beslut fastställde kommissionen den avskräckande koefficient som skulle tillämpas på sökanden. I skäl 503 i samma beslut angav kommissionen uttryckligen att sökanden skulle åläggas ett tilläggsbelopp, som skulle beräknas utifrån samma koefficient, för TM T&D:s verksamhetsperiod. Mot denna bakgrund hade sökanden således möjlighet att förstå att kommissionen avsåg att säkerställa att bötesbeloppet fick en avskräckande verkan även för TM T&D:s verksamhetsperiod.
- 47 Det finns inte heller någonting i dom Mitsubishi Electric/kommissionen, punkt 8 ovan (EU:T:2011:345), som ger stöd för slutsatsen att kommissionens val att säkerställa att sökandens böter fick en avskräckande verkan även med avseende på TM T&D:s verksamhet skulle vara rättsstridigt eller olämpligt, i och med att den domen inte avser denna fråga.
- 48 Vidare följer det av sökandens synpunkter på faktaskrivelsen att sökanden, på grundval av skälen 489 och 503 i 2007 års beslut, förutsatt att högst 15 procent av TM T&D:s hypotetiska utgångsbelopp skulle åläggas sökanden som böter för det sistnämnda företagets verksamhetsperiod, "eftersom en avskräckande koefficient för [sökanden], i händelse av en sådan, i så fall [skulle] tillämpas". Således följer det uttryckligen av sökandens egna förklaringar att sökanden förutsatte att kommissionen skulle tillämpa en avskräckande koefficient på sökanden för TM T&D:s verksamhetsperiod och därmed påföra sökanden tilläggsbeloppet.
- 49 I kommissionens interna protokoll från sammanträdet den 8 juni 2012 angavs uttryckligen att kommissionen inte ansåg att det fanns någon anledning att ändra de beräkningskriterier för bötesbeloppet som användes i 2007 års beslut, vilka inte hade kritiserats av tribunalen, och att den enda ändringen av beräkningsmetoden följaktligen borde avse referensåret. Såsom konstateras ovan i punkterna 46 och 47 tillämpade kommissionen den avskräckande koefficienten för TM T&D:s verksamhetsperiod i 2007 års beslut, utan att tribunalen sedan hade något att erinra mot den delen av beräkningen av bötesbeloppen.
- 50 Under dessa förutsättningar anser tribunalen att den ståndpunkt som framfördes av kommissionen vid sammanträdet den 12 juni 2012 bekräftade de övriga relevanta uppgifterna, av vilka framgick att kommissionen avsåg att tillämpa den avskräckande koefficienten för TM T&D:s verksamhetsperiod och, följaktligen, att ålägga sökanden ett tilläggsbelopp.
- 51 Mot ovanstående bakgrund finner tribunalen att sökanden i och med 2006 års meddelande om invändningar var medveten om att kommissionen avsåg att säkerställa att bötesbeloppet fick en avskräckande verkan. Sökanden hade åtminstone i och med 2007 års beslut möjlighet att förstå att denna avsikt innebar att ett tilläggsbelopp skulle påföras för TM T&D:s verksamhetsperiod. Denna avsikt ifrågasattes inte i dom Mitsubishi Electric/kommissionen, punkt 8 ovan (EU:T:2011:345) och bekräftades både i faktaskrivelsen och, såsom framgår av sökandens yttrande över den skrivelsen, vid sammanträdet den 12 juni 2012.

52 Sökandens resonemang styrker således inte att sökandens rätt till försvar åsidosattes vad beträffar kommissionens avsikt att ålägga sökanden tilläggsbeloppet.

– Invändningarna om motiveringen av det angripna beslutet

53 Enligt rättspraxis ska det av den motivering som krävs i artikel 296 FEUF klart och tydligt framgå hur den gemenskapsinstitution som har antagit den ifrågasatta rättsakten har resonerat, så att de som berörs av rättsakten kan få kännedom om skälen för den vidtagna åtgärden och därmed kan göra gällande sina rättigheter och så att unionsdomstolarna ges möjlighet att utöva sin prövningsrätt (se, analogt, dom av den 18 september 2003, Volkswagen/kommissionen, C-338/00 P, REG, EU:C:2003:473, punkt 124 och där angiven rättspraxis). Kommissionen är enligt artikel 299 FEUF visserligen skyldig att nämna de faktiska och rättsliga omständigheter som utgör den rättsliga grunden för beslutet samt de överväganden som fått kommissionen att fatta sitt beslut. Däremot behöver inte kommissionen behandla samtliga faktiska och rättsliga frågor som har åberopats under det administrativa förfarandet (se, analogt, dom Volkswagen/kommissionen, se ovan, EU:C:2003:473, punkt 127 och där angiven rättspraxis). Frågan huruvida kravet på motivering är uppfyllt ska bedömas med hänsyn till omständigheterna i det enskilda fallet, särskilt rättsaktens innehåll, de anförda skälen och det intresse av att få förklaringar som de till vilka rättsakten riktar sig, eller andra personer som direkt eller personligen berörs av den, kan ha (se dom av den 2 april 1998, kommissionen/Sytraval och Brink's France, C-367/95 P, REG, EU:C:1998:154, punkt 63 och där angiven rättspraxis). Denna rättspraxis är analogt tillämplig på kommissionens beslut avseende ett åsidosättande av artikel 53.1 i avtalet om Europeiska ekonomiska samarbetsområdet.

54 Mot den bakgrunden erinrar tribunalen om att det uttryckligen anges i det angripna beslutet att det utgör en ändring av 2007 års beslut, i den del det rör sökandens och Toshiba's böter. Under dessa omständigheter får hänsyn tas till motiveringen till 2007 års beslut, i den mån den inte påverkades av dom Mitsubishi Electric/kommissionen, punkt 8 ovan (EU:T:2011:345) och inte motsägs av det angripna beslutets lydelse, vid prövningen av förevarande grund.

55 Tribunalen framhåller först och främst att sökandens första argument, som anges ovan i punkt 32, att beräkningsmetoden för bötesbeloppet inte förklarades ordentligt och därmed inte kunde förstås av sökanden, är allt för allmänt för att kunna prövas. Följaktligen kan det inte tas upp till sakprövning enligt artikel 44.1 c i rättegångsreglerna av den 2 maj 1991, vilken är tillämplig när det gäller frågan huruvida förevarande talan kan tas upp till sakprövning (se beslut av den 7 september 2010, Norilsk Nickel Harjavalta och Umicore/kommissionen, T-532/08, REU, EU:T:2010:353, punkt 70 och där angiven rättspraxis).

56 En helhetsprövning av motiveringen till beräkningen av bötesbeloppet i det angripna beslutet visar i varje fall inte att motiveringen är otillräcklig eller inkonsekvent, eftersom kommissionen förklarat de olika faktorer som beaktades och de olika stegen i beräkningen.

57 Bland de mer konkreta argumenten har sökanden först och främst anført att det i punkten avseende överträdelsens allvar i det angripna beslutet inte förklaras hur storleken på den geografiska marknaden fastställdes eller i vilket skede storleken beaktades vid bedömningen av allvaret, även om det anges i skäl 55 i samma beslut att storleken på den relevanta geografiska marknaden beaktades vid bedömningen av allvaret i överträdelsen. I detta hänseende är det inte tillräckligt med den enda angivelsen att den rättsstridiga verksamheten omfattade hela EES.

58 I detta avseende ska det framhållas, såsom kommissionen har gjort gällande, att det följer av den första meningen i skäl 56 i det angripna beslutet att överträdelsens allvar slogs fast "mot bakgrund av omständigheter som fastställdes" i 2007 års beslut. Av skäl 478 i det sistnämnda beslutet följer att den relevanta geografiska marknaden är marknaden i EES och att storleken på denna marknad år 2003, vilken fastställdes utifrån uppgifter från de berörda företagen, var ungefär 320 miljoner euro. Detta

ifrågasattes inte genom dom Mitsubishi Electric/kommissionen, punkt 8 ovan (EU:T:2011:345). Det framgår dessutom tydligt i skäl 483 i 2007 års beslut att den relevanta geografiska marknadens storlek beaktades när utgångsbeloppen för de olika företagen fastställdes.

- 59 Sökanden har även anfört att den differentierade behandlingen inte vilar på någon tydlig och exakt förklaring, i och med att det inte förklaras i det angripna beslutet hur de globala försäljningssiffrorna användes för att fastställa grupperna i 2007 års beslut. Dessutom hänvisas i skäl 61 i det angripna beslutet till skäl 484 i 2007 års beslut, vilket hänför sig till relevansen i marknadsvärdet i EES. Enligt sökanden är en sådan hänvisning oriktig, eftersom storleken på den relevanta geografiska marknaden inte anges, enligt vad som anges ovan i punkt 57.
- 60 Det följer av skälen 57–61 i det angripna beslutet, jämfört med skälen 483–488 i 2007 års beslut, att de globala försäljningssiffrorna år 2003 för de olika berörda företagen, däribland TM T&D, användes vid beräkningen av deras världsmarknadsandelar, vilka sedan låg till grund för klassificeringen av företagen i grupper med olika utgångsbelopp. En sådan motivering är tillräcklig mot bakgrund av den rättspraxis som erinras om ovan i punkt 53.
- 61 Det fastställs ovan i punkt 58 att kommissionen i tillräcklig utsträckning hade motiverat den relevanta geografiska marknadens omfattning och storlek. Argumentet avseende skäl 61 i det angripna beslutet och skäl 484 i 2007 års beslut vilar således på ett felaktigt antagande och kan inte godtas.
- 62 Enligt sökanden förklarades inte hur TM T&D:s utgångsbelopp beräknades eller av vilka skäl beloppet var lämpligt vare sig i 2007 års beslut eller i det angripna beslutet. Beloppet tycks således ha varit godtyckligt, eftersom valet av det exakta beloppet inte preciserades närmare. Dessutom har sökanden upprepat att hänvisningen till marknadsvärdet i EES i skäl 484 i 2007 års beslut saknar grund av de skäl som förklaras ovan i punkt 57.
- 63 I skälen 57–60 i det angripna beslutet angav kommissionen att en differentierad behandling var motiverad, eftersom den aktuella överträdelsen var allvarlig. Syftet var att återspegla företagets olika förmåga att allvarligt skada konkurrensen. Såsom konstateras ovan i punkt 61 ansåg kommissionen att den differentierade behandlingen borde företas i form av en kategorisering av utgångsbeloppen utifrån den globala världssättningen för GIS år 2003. Kommissionen hänvisade till den kategorisering som fastställdes i skälen 484–488 i 2007 års beslut och framhöll i skäl 61 i det angripna beslutet att TM T&D på grundval av företagets världssättning för GIS hörde till den andra kategorin, vilket innebar att dess hypotetiska utgångsbelopp var 31 000 000 euro.
- 64 I skäl 483 i 2007 års beslut angavs dessutom att kategorierna hade fastställts på så sätt att skillnaderna mellan marknadsandelarna för GIS för företagen i en och samma kategori skulle vara mindre än skillnaderna i förhållande till marknadsandelarna för företagen i andra kategorier.
- 65 Det följer för övrigt av punkt 1 A i riktlinjerna för bötesberäkning att utgångsbeloppet vid mycket allvarliga överträdelser kunde överstiga 20 000 000 euro.
- 66 Dessa uppgifter är av den arten att klaganden kan förstå vilka omständigheter som har möjliggjort för kommissionen att bedöma allvaret i den överträdelse som sökanden gjort sig skyldig till. Följaktligen iakttog kommissionen sin motiveringskyldighet. I synnerhet var kommissionen inte skyldig att ge en mer ingående redogörelse eller ange de sifferuppgifter som använts vid beräkningen av TM T&D:s utgångsbelopp i det angripna beslutet (se, för ett liknande resonemang, dom av den 29 april 2004, Tokai Carbon m.fl./kommissionen, T-236/01, T-244/01–T-246/01, T-251/01 och T-252/01, REG, EU:T:2004:118, punkt 252).
- 67 Kommissionen angav visserligen inte i det angripna beslutet varför den valde det exakta beloppet 31 000 000 euro för företagen i den andra kategorin, däribland TM T&D, men det kan emellertid inte anses att detta val var godtyckligt eller att det överskred gränserna för kommissionens utrymme för

skönsmässig bedömning (se, analogt, dom Tokai Carbon m.fl./kommissionen, punkt 66 ovan, EU:T:2004:118, punkt 224), i och med att valet byggde på de omständigheter som erinras om ovan i punkterna 63–65.

- 68 Vad beträffar argumentet avseende referensen till marknadsvärdet i EES i skäl 484 i 2007 års beslut, hänvisar tribunalen till punkterna 58 och 61 ovan.
- 69 Sökande har vidare anfört att kommissionen inte motiverade vare sig valet av den avskräckande koefficienten eller skälet till att det var lämpligt att tillämpa denna koefficient på sökanden även under TM T&D:s verksamhetsperiod, vilket fick till följd att sökanden ålades ett tilläggsbelopp.
- 70 I detta avseende följer det av punkterna 310–317 i dom av den 3 mars 2011, Siemens/kommissionen (T-110/07, REU, EU:T:2011:68), att kommissionen i skäl 491 i 2007 års beslut i tillräcklig utsträckning redogjorde för de omständigheter som den tog hänsyn till vid höjningen av utgångsbeloppet för böterna i avskräckande syfte. Samma konstaterande kan göras för den avskräckande koefficient som påförts sökanden i det angripna beslutet. Tribunalen konstaterar följaktligen att sökanden kunde få kännedom om skälen till att utgångsbeloppet för sökandens böter höjdes och göra gällande sina rättigheter och att tribunalen kunde utöva sin kontroll.
- 71 Tribunalen framhåller att kommissionen inte var skyldig att specifikt motivera valet att tillämpa den avskräckande koefficienten på sökanden för TM T&D:s verksamhetsperiod. I och med att kommissionen lade ansvaret för TM T&D:s verksamhet på sökanden, innebar nämligen kommissionens avsikt att säkerställa att de böter som ålades sökanden fick en avskräckande verkan, vilken anges i skälen 69–71 i det angripna beslutet, jämfört med skäl 491 i 2007 års beslut, att den avskräckande koefficienten även skulle tillämpas för samma period, och följaktligen att ett tilläggsbelopp skulle påföras.
- 72 Mot ovanstående bakgrund kan tribunalen inte godta invändningarna om ett åsidosättande av motiveringsskyldigheten i den första grunden. Inte heller kan tribunalen godta invändningen, i samma grund, avseende ett åsidosättande av principen om god förvaltningssed, vilken inte understöds av något självständigt resonemang.
- 73 Följaktligen ska den första grunden underkännas i sin helhet.

Den sjunde grunden: åsidosättande av motiveringsskyldigheten och sökandens rätt till försvar avseende fastställandet av sökandens och Toshiba's andelar av TM T&D:s utgångsbelopp

- 74 Sökanden har anfört att kommissionen åsidosatte sin motiveringsskyldighet när den inte angav skälen till varför det var lämpligt att fördela TM T&D:s utgångsbelopp mellan sökanden och Toshiba utifrån vardera bolagets andel av försäljningen av GIS år 2001. Det angavs visserligen i det angripna beslutet att TM T&D:s utgångsbelopp inte borde fördelas i förhållande till de båda ägarnas andelar, men det förklarades inte varför det var nödvändigt att återspegla ägarnas respektive situation år 2001 eller tidigare, trots att detta inte låg i linje med den övergripande metoden i 2007 års beslut eller i det angripna beslutet. Det var heller inte den metod som tillämpades på Schneider Electric SA (nedan kallat Schneider) beträffande bolagets ägarandel i VAS, som Schneider ägde tillsammans med VA Tech. Avsaknaden av förklaring till den olika behandlingen av sökanden och Schneider innebär för övrigt ett åsidosättande av sökandens rätt till försvar.
- 75 Kommissionen har bestritt att sökandens argument är välgrundade.

- 76 Först och främst erinrades det i skälen 52 och 57 i det angripna beslutet om att kommissionen, när den fastställer ett bötesbelopp, måste ta hänsyn till allvaret i överträdelse, och att den, vid en mycket allvarlig överträdelse, får tillämpa en differentierad behandling utifrån de olika företagens ekonomiska förmåga att allvarligt skada konkurrensen.
- 77 I 2007 års beslut fastställdes och i skälen 1–3 i det angripna beslutet erinrades om att sökanden och Toshiba visserligen förde över sin GIS-verksamhet till TM T&D år 2002, men att de deltog individuellt i överträdelsen under större delen av överträdelseperioden.
- 78 Av skälen 62 och 67 i det angripna beslutet följer att det, under dessa omständigheter, var möjligt att göra en bättre bedömning av förmågan hos TM T&D:s båda ägare att allvarligt skada konkurrensen genom att ta hänsyn till deras olika konkurrenspositioner då det bolaget bildades än till deras ägarandelar i TM T&D.
- 79 Enligt skäl 67 i det angripna beslutet var detta i än högre grad fallet då förhållandet mellan sökandens och Toshiba's andelar av GIS-försäljningen år 2001 skiljde sig avsevärt från förhållandet mellan deras ägarandelar i TM T&D, vilket innebär att det sistnämnda förhållandet inte återspeglade verkligheten på marknaden på ett tillförlitligt sätt.
- 80 Som svar på en fråga från tribunalen har sökanden angett att den, i det förfarande som utmynnade i antagandet av det angripna beslutet, i synnerhet i sitt yttrande över faktaskrivelsen, inte hade gjort gällande att den metod som avsågs i nämnda skrivelse skiljde sig från den som tillämpades i 2007 års beslut beträffande Schneider. Under de omständigheterna var kommissionen inte skyldig att tillhandahålla någon särskilt motivering i detta avseende, utöver den förklaring i skäl 67 i det angripna beslutet som sammanfattas ovan i punkt 79.
- 81 Under alla omständigheter redogjordes för det specifika skälet till att Schneiders situation skiljde sig från sökandens, det vill säga att Schneider inte hade någon relevant omsättning för 2001 och 2003, i den del av dom Mitsubishi Electric/kommissionen, punkt 8 ovan (EU:T:2011:345) som avsåg kommissionen vilja att återspegla sökandens och Toshiba's olika förmåga att bidra till överträdelsen, vilken hänvisas till i skälen 62 och 67 i det angripna beslutet.
- 82 Således framgår det tillräckligt tydligt av motiveringen i det angripna beslutet, jämförd, såvitt det är nödvändigt, med dom Mitsubishi Electric/kommissionen, punkt 8 ovan (EU:T:2011:345), att ett skäl till att kommissionen valde att fördela TM T&D:s utgångsbelopp mellan sökanden och Toshiba i förhållande till vardera bolagets andel av 2001 års GIS-försäljning var viljan att återspegla deras respektive förmåga att allvarligt skada konkurrensen. Ett annat skäl var att sökanden och Toshiba befann sig i en annan situation än de övriga europeiska företagen än Schneider, i och med att de hade deltagit individuellt i överträdelsen under större delen av överträdelseperioden men hade överfört sina verksamheter till TM T&D 2012. Slutligen skiljde sig Schneiders situation från sökandens och Toshiba's i och med att Schneider inte hade någon relevant omsättning för 2001 eller 2003. Mot den bakgrunden finner tribunalen att motiveringen i det angripna beslutet uppfyller kraven i den rättspraxis som anges ovan i punkt 53.
- 83 I den mån sökanden måste ha känt till vad som fastställdes i dom Mitsubishi Electric/kommissionen, punkt 8 ovan (EU:T:2011:345), kan sökanden för övrigt inte göra gällande att kommissionen åsidosatt sökandens rätt till försvar genom att inte tillhandahålla uppgifter om den olika behandlingen av sökanden och Schneider före antagandet av det angripna beslutet. Detta är i än högre grad fallet då sökanden, såsom konstateras ovan i punkt 80, inte hade gjort gällande att den metod som skulle tillämpas på sökanden skiljde sig från den som tillämpades på Schneider.
- 84 Talan kan således inte bifallas på någon del av den sjunde grunden.

Den nionde grunden: åsidosättande av motiveringsskyldigheten och sökandens rätt till försvar vad beträffar metoden för tilldelning av ett utgångsbelopp till sökanden för perioden innan TM T&D bildades

- 85 Sökanden har anfört att kommissionen inte tillräckligt motiverade beslutet att dela upp TM T&D:s utgångsbelopp på bolagets båda ägare, i stället för bolags omsättning för 2003, vid beräkningen av bötesbeloppet för perioden innan TM T&D bildades. Detta åsidosättande utgjorde även ett åsidosättande av sökandens rätt till försvar.
- 86 I första hand har sökanden förklarat att argumentet i skäl 66 i det angripna beslutet, att grunden för jämförelsen med de övriga deltagarna i överträdelsen skulle gå förlorad om TM T&D:s omsättning fördelades mellan de två ägarna i förhållande till deras GIS-försäljning år 2001, eftersom det skulle vara detsamma som att jämföra deras virtuella omsättning 2001 med de övriga tillverkarnas faktiska omsättning 2003, först och främst visar att kommissionen borde ha delat upp TM T&D:s omsättning på dess ägare i förhållande till deras ägarandel i detta bolag. Det var nämligen ingen mening med att gå tillbaka till 2001 för att jämföra de olika tillverkarnas positioner år 2003.
- 87 Enligt sökanden har kommissionen även fel i att en uppdelning av TM T&D:s omsättning för 2003 leder till en virtuell omsättning. Den del av omsättningen som tilldelats sökanden utgör nämligen fortfarande en del av TM T&D:s omsättning 2003, vilket är något helt annat än sökandens omsättning 2001.
- 88 Kommissionens argument i skäl 66 i det angripna beslutet är således "felaktigt och ologiskt", eftersom kommissionen har gett någon rationell förklaring till varför TM T&D:s omsättning inte kunde fördelas mellan bolagets ägare.
- 89 I skäl 59 i det angripna beslutet hänvisas till värdet av sökandens och Toshiba's försäljning, medan det i skäl 60 anges ett utgångsbelopp för TM T&D som ska fördelas mellan bolagets ägare. Kommissionens metod är således enligt sökanden inkonsekvent i förhållande till det uttalade syftet, och dessutom saknas en giltig motivering. Därigenom har kommissionen åsidosatt motiveringsskyldigheten och sökandens rätt till försvar, vilket innebär att de böter som ålagts sökanden ska upphävas eller sättas ned.
- 90 Kommissionen har bestritt att sökandens argument är välgrundade. Kommissionen har framhållit att förevarande grund inte visar på något åsidosättande av motiveringsskyldigheten, eftersom sökanden endast har förklarat att den inte samtycker till de skäl som anges i det angripna beslutet.
- 91 I detta avseende vill tribunalen framhålla att sökandens första invändning, vilken anges ovan i punkterna 86–88, faktiskt inte avser vare sig motiveringen av det angripna beslutet eller iakttagandet av sökandens rätt till försvar i det förfarande som utmynnade i antagandet av det angripna beslutet, utan huruvida kommissionens resonemang är välgrundat. Följaktligen är den första invändningen utan verkan inom ramen för förevarande grund. De argument som anförts till stöd för denna invändning prövas nedan inom ramen för den sjätte och den åttonde grunden.
- 92 Beträffande den andra invändningen avser det resonemang som redogörs för ovan i punkt 89 en påstådd inkonsekvens i motiveringen till det angripna beslutet och inte frågan om iakttagandet av sökandens rätt till försvar. Följaktligen kan den andra invändningen inte godtas, eftersom den avser ett åsidosättande av dessa rättigheter och således är utan verkan.

93 Vad gäller den påstådda inkonsekvensen i motiveringen fastställdes följande i skäl 59 i det angripna beslutet:

”För den olika behandlingen valde kommissionen år 2003 som referensår vid fastställandet av värdet av [sökandens] och Toshiba:s försäljning. Detta val är en följd av tribunalens konstateranden i [dom av den 12 juli 2011, Toshiba/kommissionen (T-113/07, REU, EU:T:2011:343) och dom Mitsubishi Electric/kommissionen (punkt 8 ovan, EU:T:2011:345)].”

94 I skäl 90 i det angripna beslutet anges följande:

”Eftersom [sökanden] och Toshiba enligt vad som fastställdes i [2007 års beslut] deltog i kartellen genom sitt gemensamma företag TM T&D, har kommissionen använt TM T&D:s globala omsättning [avseende] gasisolerade ställverk år 2003 för att fastställa ett utgångsbelopp, som har används vid beräkningen av de böter som skulle åläggas [sökanden] och Toshiba för perioden den 1 oktober 2002–11 maj 2004 ... . Kommissionen har emellertid inte ålagt [detta] hypotetiska utgångsbelopp som särskilda böter, utan endast använd det i) som beräkningsgrund för höjningen avseende perioden den 1 oktober 2002–11 maj 2004 och ii) som grund för fastställandet av de individuella utgångsbeloppen för Toshiba och [sökanden] för perioden för deras individuella deltagande i kartellen ...”

95 Det råder ingen inkonsekvens mellan dessa båda stycken, och de vittnar framför allt inte om att kommissionen först beslutade att fastställa värdet på sökandens och Toshiba:s individuella försäljning för att i ett senare skede frångå den metoden till fördel för en uppdelning av TM T&D:s utgångsbelopp mellan dess ägare.

96 Av skälen 59 och 60 i det angripna beslutet följer nämligen snarare i huvudsak att den allmänna regel som i sökandens fall tillämpades i 2007 års beslut och som tribunalen betonade i dom Mitsubishi Electric/kommissionen, punkt 8 ovan (EU:T:2011:345), nämligen användningen av 2003 som referensår för fastställandet av försäljningsvärdet, ska tillämpas på ett särskilt sätt, eftersom sökanden under nämnda år inte själv noterade någon GIS-försäljning, med hänsyn till den omständigheten att sökanden hade överfört denna verksamhet till TM T&D. En sådan motivering är förenlig med och uppfyller kraven i den rättspraxis som anges ovan i punkt 53.

97 Under dessa omständigheter underkänner tribunalen den andra invändningen, som är ogrundad i den del den avser ett åsidosättande av motiveringsskyldigheten.

98 Av det ovan anförda följer att talan inte kan vinna bifall på den nionde grunden, vilken delvis saknar verkan och delvis är ogrundad.

Den åttonde grunden: åsidosättande av likabehandlingsprincipen och proportionalitetsprincipen vad beträffar metoden för tilldelning av ett utgångsbelopp till sökanden för perioden innan TM T&D bildades

99 Genom den åttonde grunden har sökanden anført att likabehandlingsprincipen och proportionalitetsprincipen åsidosattes vad beträffar metoden för tilldelning av ett utgångsbelopp för sökanden för perioden innan TM T&D bildades.

100 Sökanden har anført att kommissionen, i stället för att fastställa ett hypotetiskt utgångsbelopp för TM T&D och fördela det mellan sökanden och Toshiba, först borde ha fördelat TM T&D:s omsättning för 2003 mellan sökanden och Toshiba, sedan beräknat deras andelar av världsmarknaden 2003 utifrån deras respektive andelar av TM T&D:s omsättning och slutligen placerat dem i lämplig grupp avseende utgångsbelopp enligt vad som fastställdes i 2007 års beslut i förhållande till deras världsmarknadsandelar. Sökanden har anført att den på så sätt skulle ha behandlats på samma sätt som de europeiska tillverkarna.

- 101 Sökanden har anfört tre resonemang till stöd för sin ståndpunkt.
- 102 För det första har sökanden åberopat vissa delar av det angripna beslutet, av vilka följer att bötesbeloppet skulle fastställas utifrån försäljningsvärde på GIS år 2003.
- 103 För det andra har sökanden anfört flera argument som i huvudsak avser en påstådd inkonsekvens mellan valet att fastställa ett utgångsbelopp för TM T&D och den omständigheten att böterna ålades sökanden själv.
- 104 För det tredje har sökanden kritiserat kommissionens konstaterande i skäl 66 i det angripna beslutet att den föreslagna metoden skulle innebära att sökandens virtuella omsättning för 2001 skulle användas.
- 105 Kommissionen har bestritt att sökandens argument är välgrundade.
- 106 Tribunalen erinrar inledningsvis om att kommissionen har ett utrymme för skönmässig bedömning när den fastställer bötesbeloppet, för att därigenom kunna främja att företagen respekterar konkurrensreglerna (se dom Tokai Carbon m.fl./kommissionen, punkt 66 ovan, EU:T:2004:118, punkt 216 och där angiven rättspraxis).
- 107 Kommissionen fastställer bötesbeloppet utifrån överträdelsens allvar och i förekommande fall dess varaktighet. Överträdelsens allvar ska bedömas med hänsyn till kriterier såsom de särskilda omständigheterna i ärendet, dess kontext och böternas avskräckande verkan. Sådana objektiva omständigheter som innehållet i och varaktigheten av de konkurrensbegränsande beteendena, deras antal och deras intensitet, den berörda marknadens omfattning och den skada som samhällsekonomin har lidit ska beaktas. Vid bedömningen ska även de ansvariga företagens relativa storlek och marknadsandel beaktas, liksom eventuell förekomst av upprepade överträdelser (dom Aalborg Portland m.fl./kommissionen, punkt 38 ovan, EU:C:2004:6, punkterna 89–91).
- 108 När kommissionen beslutar att ålägga böter i kraft av konkurrensreglerna är den emellertid alltid skyldig att iaktta de allmänna rättsprinciperna, däribland likabehandlings- och proportionalitetsprinciperna såsom dessa har tolkats av gemenskapsdomstolarna (dom av den 27 september 2006, Archer Daniels Midland/kommissionen, T-59/02, REG, EU:T:2006:272, punkt 315). Det följer av fast rättspraxis att likabehandlingsprincipen (eller icke-diskrimineringsprincipen) endast åsidosätts i de fall då lika situationer behandlas olika eller då olika situationer behandlas lika, såvida det inte finns sakliga skäl för en sådan behandling (se dom av den 14 maj 1998, BPB de Eendracht/kommissionen, T-311/94, REG, EU:T:1998:93, punkt 309 och där angiven rättspraxis).
- 109 I förevarande fall ska det först och främst framhållas att sökanden inte har bestritt att den för referensåret, det vill säga år 2003, inte själv hade noterat någon GIS-försäljning, eftersom sökanden överförde denna verksamhet till TM T&D år 2002.
- 110 Detta innebär att sökandens böter inte kunde beräknas exakt på samma sätt som de europeiska företagens böter i 2007 års beslut och att sökandens situation i detta avseende följaktligen inte var jämförbar med de sistnämndas situation.
- 111 Under dessa omständigheter gjorde kommissionen rätt när den valde att fastställa ett hypotetiskt utgångsbelopp för TM T&D och fördela det mellan dess ägare, i stället för att fördela TM T&D:s globala GIS-försäljning mellan dess ägare och fastställa deras individuella belopp utifrån deras respektive andelar av nämnda försäljning.

- 112 Det följer nämligen av skäl 2 i det angripna beslutet och skäl 61 i 2007 års beslut att TM T&D var ett gemensamt företag som hade det fulla ansvaret för tillverkningen och försäljningen av GIS. Således utgjorde TM T&D en enhet som var helt fristående från ägarna, även om de ägde företaget gemensamt.
- 113 Denna omständighet följer för övrigt av punkt 7.2.7 i 2007 års beslut, i vilken angavs vilka beslutet riktade sig till. I skälen 407 och 435 i nämnda beslut angavs uttryckligen att sökanden och Toshiba i egenskap av ägare var ansvariga "för den överträdelse som begicks av TM T&D mellan den 1 oktober 2002 och den 11 maj 2004".
- 114 Sökandens argument ändrar inte denna slutsats.
- 115 Sökanden har nämligen, genom sina första argument som anges ovan i punkt 102, anfört att det följer av skälen 59–62 och skäl 66 i det angripna beslutet att bötesbeloppet skulle fastställas utifrån värdet av sökandens och Toshiba's individuella GIS-försäljning år 2003.
- 116 Såsom konstateras ovan i punkt 96 följer det emellertid i huvudsak av skälen 59 och 60 i det angripna beslutet att den allmänna regel som tillämpades i 2007 års beslut och som tribunalen betonade i dom Mitsubishi Electric/kommissionen, punkt 8 ovan (EU:T:2011:345), det vill säga användningen av 2003 som referensår för fastställandet av försäljningsvärdet, i sökandens fall skulle tillämpas på ett särskilt sätt, eftersom sökanden under nämnda år inte själv hade noterat någon GIS-försäljning till följd av att sökanden hade överfört den verksamheten till TM T&D.
- 117 Denna tolkning bekräftas både genom skälen 62 och 66 i det angripna beslutet och genom dom Mitsubishi Electric/kommissionen, punkt 8 ovan (EU:T:2011:345), i vilken tribunalen uttryckligen angav att den metod som kommissionen tillämpat i det angripna beslutet var lämplig.
- 118 Genom det andra resonemanget, som anges ovan i punkt 103, har sökanden framhållit att kommissionen inte kan göra gällande den omständigheten att sökanden år 2003 deltog i överträdelsen genom TM T&D, i den mån syftet med att fastställa ett utgångsbelopp är att ålägga sökanden individuella böter. Beträffande böterna för perioden innan TM T&D bildades, vilka är individuella böter som ålagts sökanden, borde nämligen det tillämpliga utgångsbeloppet ha beräknats med samma metod som den som användes för de andra deltagarna i överträdelsen och följaktligen på grundval av dess omsättning för 2003. TM T&D:s utgångsbelopp är ett särskilt belopp som är tillämpligt för TM T&D:s verksamhetsperiod.
- 119 Det framhålls ovan i punkterna 109 och 110 att sökandens böter inte kunde beräknas exakt på samma sätt som böterna för de europeiska företag som omfattades av 2007 års beslut, eftersom sökanden inte hade någon egen GIS-omsättning för 2003. Den omständigheten att det endast var sökanden och Toshiba som ålades böter genom det angripna beslutet, med hänsyn till att TM T&D upplöstes år 2005, innebär inte att kommissionen ska tvingas dela upp TM T&D:s omsättning på ett konstlat sätt, trots vetskapen om att företaget var verksamt på marknaden under referensåret i egenskap av en från sina ägare fristående aktör. Ett sådant förhållningssätt skulle nämligen i praktiken vara detsamma som att frånga kommissionen uttalade avsikt att fastställa böterna på grundval av omsättningen under nämnda år.
- 120 Genom det tredje resonemanget, som anges ovan i punkt 104, har sökanden bestritt att den metod som förespråkats av sökanden innebär att en "virtuell omsättning för 2001" används. Sökanden har i detta sammanhang anfört att den del av omsättningen som skulle tilldelas sökanden enligt den metod som sökanden förespråkade fortfarande skulle utgöra en del av TM T&D:s omsättning under 2003 och inte ha något att göra med 2001 års omsättning.

- 121 Tribunalen medger att det inte är helt klart vad som avses med den femte meningen i skäl 66 i det angripna beslutet, i vilken anges att den metod som förespråkats av sökandena ”är olämplig i och med att den innebär en jämförelse av sökandens och Toshiba:s virtuella omsättning för 2001 med andra företags omsättning år 2003”, bland annat i och med att kommissionen inte definierat begreppet ”virtuell omsättning för 2001”.
- 122 I den tredje och den fjärde meningen i skäl 66 i det angripna beslutet har kommissionen förklarat att TM T&D:s betydelse för överträdelsen, i egenskap av den enhet som deltog i överträdelsen är 2003, inte kunde återspeglas med den metod som sökanden förespråkade. Således ska den femte meningen i skäl 66, mot bakgrund av meningen före, tolkas som ett uttryck för att kommissionen anser att den metod som föreslagits av sökanden skulle innebära att TM T&D:s omsättning skulle delas på ett konstlat sätt och att en virtuell omsättning skulle fastställas för dess ägare, trots att det var en från ägarna fristående enhet. Detta konstaterande av kommissionen är emellertid välgrundat, i enlighet med vad som följer av punkterna 111–113 och punkt 119 ovan.
- 123 Mot bakgrund av det ovan anförda kan talan inte bifallas på den åttonde grunden.
- Den sjätte grunden: åsidosättande av likabehandlingsprincipen och proportionalitetsprincipen vid fastställandet av sökandens och Toshiba:s andelar av TM T&D:s utgångsbelopp
- 124 Genom den sjätte grunden har sökanden anfört att kommissionen vid beräkningen av bötesbeloppet fördelade TM T&D:s utgångsbelopp på ett oriktigt sätt mellan sökanden och Toshiba i skäl 62 i det angripna beslutet. Kommissionen val, att fördela TM T&D:s utgångsbelopp utifrån sökandens och Toshiba:s andelar av GIS-försäljningen året innan TM T&D bildades, det vill säga år 2001, innebär nämligen en överskattning av sökandens andel av TM T&D:s utgångsbelopp.
- 125 Sökanden har i detta sammanhang understrukit att valet att bedriva GIS-verksamheten genom TM T&D inte var relevant vid beräkningen av bötesbeloppet. TM T&D var ett helt igenom gemensamt företag vars rättigheter, skyldigheter, beslutsbefogenheter och vinster fördelades lika mellan de båda ägarna. Därför anser sökanden att kommissionen borde ha tilldelat sökanden 50 procent av TM T&D:s utgångsbelopp.
- 126 Sökanden har även anfört att det syfte som kommissionen angav som skäl till fördelningen av TM T&D:s utgångsbelopp inte eftersträvades för de europeiska tillverkarna. Utgångsbeloppet för dessa tillverkare fastställdes nämligen endast mot bakgrund av deras omsättning under det sista hela året för överträdelsen, det vill säga år 2003, utan att kommissionen undersökte huruvida denna omsättning var representativ. I synnerhet fastställde kommissionen utgångsbeloppet för Schneider till 40 procent av VA Techs utgångsbelopp, i och med att den procentsatsen motsvarade dess deltagande i VAS. Det exakta förhållandet mellan Schneiders och VA Techs försäljning då VAS bildades fastställdes aldrig.
- 127 Under dessa omständigheter anser sökanden att kommissionen oskäligt har behandlat sökanden olika.
- 128 Sökanden har slutligen anfört att kommissionen borde ha fördelat TM T&D:s utgångsbelopp mellan dess båda ägare i förhållande till deras ägarandelar i företaget, för att inte behöva gå tillbaka till år 2001 för att jämföra de olika tillverkarnas positioner år 2003, i enlighet med kommissionens resonemang i skäl 66 i det angripna beslutet.
- 129 Kommissionen har bestritt att sökandens argument är välgrundade. Kommissionen har framhållit att tribunalen i dom Mitsubishi Electric/kommissionen, punkt 8 ovan (EU:T:2011:345) medgav att det syfte som kommissionen eftersträvade vid fördelningen av TM T&D:s utgångsbelopp var relevant. Kommissionen har även framhållit att det fanns flera skillnader mellan Schneiders fall och det förevarande.

- 130 Tribunalen erinrar om att kommissionen i skälen 62 och 67 i det angripna beslutet valde att fördela TM T&D:s hypotetiska utgångsbelopp mellan sökanden och Toshiba i förhållande till deras GIS-försäljning år 2001 för att återspegla sökandens och Toshibas olika förmåga att bidra till överträdelsen under perioden innan TM T&D bildades. I den mån sökandens marknadsandel avseende GIS var betydligt större än Toshibas, tilldelades sökanden, i skäl 63 i det angripna beslutet, nästan två tredjedelar av TM T&D:s utgångsbelopp. Toshiba tilldelades endast en tredjedel av beloppet.
- 131 I detta avseende är det först och främst ostridigt att sökanden och Toshiba innehade vardera 50 procent av kapitalet i TM T&D. Detta påverkar emellertid inte den omständigheten att den GIS-verksamhet som sökanden och Toshiba överförde till TM T&D när det bolaget bildades och deras marknadsandelar för denna verksamhet var olika till följd av sökandens och Toshibas respektive konkurrenspositioner på GIS-marknaden vid den relevanta tidpunkten.
- 132 Under dessa omständigheter har sökanden fel när den åberopar sin egen och Toshibas ägarandel i TM T&D, som kan ha motiverats eller påverkats av andra omständigheter än GIS-marknaden, för att utverka att hänsyn inte ska tas till den faktiska situationen på denna marknad, såsom den styrkts genom omsättningen för 2001, det sista hela året innan TM T&D bildades.
- 133 Vad beträffar invändningen avseende ett åsidosättande av likabehandlingsprincipen erinrar tribunalen om att det följer av den rättspraxis som anges ovan i punkt 108 att nämnda princip, varje gång som kommissionen beslutar att ålägga böter i enlighet med konkurrensrätten, innebär att lika situationer inte får behandlas olika och att olika situationer inte får behandlas lika, såvida det inte finns sakliga skäl för en sådan behandling.
- 134 I förevarande fall har det inte bestritts att sökandens bötesbelopp beräknades med en annan metod än den som tillämpades vid beräkningen av de europeiska tillverkarnas bötesbelopp. Tribunalen framhåller emellertid att sökanden befann sig i en annan situation än såväl nämnda tillverkare i allmänhet som Schneider i synnerhet.
- 135 Under referensåret utövades nämligen den GIS-verksamhet som tidigare hade utövats av sökanden och Toshiba av deras gemensamma företag, TM T&D. Denna omständighet särskiljer sökandens fall från de europeiska tillverkarnas fall. Undantaget är Schneider och VA Tech, som hade samlat sin GIS-verksamhet i VAS.
- 136 Sökanden har fel i sitt påstående att kommissionen inte strävade efter att återspegla de relativa konkurrenspositionerna för VAS två ägare, Schneider et VA Tech, när deras böter fastställdes. Kommissionen eftersträvade nämligen, såsom konstateras i punkt 275 i dom Mitsubishi Electric/kommissionen, punkt 8 ovan (EU:T:2011:345), samma syfte i skäl 489 i 2007 års beslut, där kommissionen uttryckligen hänförde sig till "Schneiders bidrag till det gemensamma företaget i termer av försäljning" då VAS bildades. Kommissionen fann emellertid att detta bidrag återspeglades adekvat i Schneiders ägarandel i VAS.
- 137 I förevarande fall hade emellertid kommissionen tillgång till uttryckliga och tydliga uppgifter, nämligen sökandens och Toshibas omsättning för 2001, som visade att deras respektive ägarandel i TM T&D inte var representativ för deras individuella marknadspositioner under större delen av överträdelseperioden. Sökanden har inte ens gjort gällande att några sådana uppgifter föreligger beträffande Schneiders position i VAS.
- 138 Kommissionens val att inte använda sig av sökandens och Toshibas ägarandelar i TM T&D som ett kriterium vid fördelningen av det sistnämnda företagens utgångsbelopp, utan i stället utgå från sökandens och Toshibas GIS-försäljning år 2001, utgör under dessa omständigheter inget åsidosättande av likabehandlingsprincipen.

- 139 Såvitt sökanden även har anfört att kommissionen inte angav några skäl till den olika behandlingen av sökanden hänvisas i det avseendet till punkterna 80–82 ovan.
- 140 Vad beträffar sökandens argument som anges ovan i punkt 128, är det visserligen riktigt att den omständigheten att sökandens och Toshiba's GIS-försäljning år 2001 användes som fördelningskriterium innebär att en uppgift som avser ett annat år än referensåret 2003 tas med i beräkningen.
- 141 Det är emellertid ostridigt att den grundläggande uppgiften till stöd för den beräkningsmetod som tillämpades av kommissionen är TM T&D:s omsättning under referensåret, vilket innebär att nämnda metod möjliggör en objektiv jämförelse med andra företag som deltog i kartellen. Detta anges för övrigt uttryckligen i skäl 66 i det angripna beslutet.
- 142 I och med att hänsyn tas till sökandens och Toshiba's GIS-försäljning år 2001, kan deras faktiska positioner på GIS-marknaden under större delen av överträdelseperioden återspeglas, såsom följer av punkterna 131 och 132 ovan. Dessa marknadspositioner återspeglades inte ordentligt genom deras ägarandelar i TM T&D.
- 143 Att vid fördelningen av TM T&D:s utgångsbelopp ta hänsyn till sökandens och Toshiba's GIS-försäljning år 2001 angavs uttryckligen i punkt 276 i dom Mitsubishi Electric/kommissionen, punkt 8 ovan (EU:T:2011:345) som en möjlig metod för att förena principen om likabehandling, som innebär att samma referensår ska användas för alla deltagare i överträdelsen, med kommissionens strävan efter att återspegla sökandens och Toshiba's olika konkurrenspositioner då TM T&D bildades.
- 144 Av det ovan anförda följer att talan inte kan vinna bifall såvitt avser den sjätte grunden.

Den tredje grunden: åsidosättande av proportionalitetsprincipen, i den del kommissionen beräknade sökandens bötesbelopp på samma sätt som de europeiska tillverkarnas bötesbelopp

- 145 Genom den tredje grunden har sökanden anfört att kommissionen åsidosatte proportionalitetsprincipen då sökandens bötesbelopp beräknades på samma sätt som de europeiska tillverkarnas bötesbelopp. Sökanden har angett att bolaget deltog i GQ-avtalet, bestritt att det deltog i den gemensamma överenskommelsen och angett att det inte deltog i EQ-avtalet, vars existens sökanden inte kände till. Under dessa omständigheter, även under förutsättningen att sökanden kan hållas ansvarig för den gemensamma överenskommelsen, åsidosatt kommissionen likabehandlings- och proportionalitetsprinciperna genom att ålägga sökanden samma påföljd som de europeiska tillverkarna, trots att de sistnämnda utöver den gemensamma överenskommelsen och GQ-avtalet även deltog i EQ-avtalet. I enlighet med rättspraxis ska påföljden för två mycket allvarliga överträdelser nämligen vara strängare än påföljden för deltagandet i en allvarlig överträdelse.
- 146 Sökanden har även anfört att kommissionen i sitt svaromål med anledning av sökandens överklagande av dom Mitsubishi Electric/kommissionen, punkt 8 ovan (EU:T:2011:345) medgav att ABB förvärrade överträdelsen genom att medge att överträdelsen omfattade både de europeiska och de japanska tillverkarna.
- 147 På samma sätt anser sökanden att de överträdelser som sökanden deltog i var mindre allvarliga. Medan EQ-avtalet fick till följd att konkurrensen upphävdes mellan faktiska konkurrenter på den europeiska marknaden och följaktligen fick avsevärda återverkningar på den europeiska marknaden, kunde GQ-avtalet och den påstådda gemensamma överenskommelsen, förutsatt att den fastställdes, på sin höjd undanröja potentiella konkurrenter. Egentligen kunde GQ-avtalet och den påstådda gemensamma överenskommelsen inte få någon verkan i EES, eftersom de japanska tillverkarna, i synnerhet sökanden, inte var trovärdiga konkurrenter inom detta område till följd av objektiva ekonomiska och tekniska hinder.

- 148 Kommissionen har bestritt att sökandens argument är välgrundade. Kommissionen har i synnerhet anfört att en enda fortlöpande överträdelse fastställdes genom 2007 års beslut och att de japanska företagens, däribland sökandens, deltagande i denna överträdelse inte var mindre allvarligt än de europeiska tillverkarnas deltagande.
- 149 Tribunalen framhåller först och främst att sökandens bestridande av sitt deltagande i den gemensamma överenskommelsen ligger utanför föremålet för förevarande tvist. Sökandens deltagande i den gemensamma överenskommelsen fastställdes nämligen i 2007 års beslut, som vann laga kraft i detta avseende genom dom Siemens/kommissionen, punkt 25 ovan (EU:C:2013:866). Det angripna beslutet avser inte fastställandet av sökandens deltagande i överträdelsen, utan enbart de böter som ska åläggas sökanden till följd av detta.
- 150 Beträffande de övriga invändningarna följer det av rättspraxis att allvaret i en enskild överträdelse, i fall flera företag har deltagit i en överträdelse, ska prövas för vart och ett av företagen (se dom av den 8 juli 1999, kommissionen/Anic Partecipazioni, C-49/92 P, REG, EU:C:1999:356, punkt 150 och där angiven rättspraxis). Om ett företag inte har deltagit i samtliga led i en kartell eller om det har spelat en mindre roll vad avser de aspekter där det har deltagit i kartellen, ska detta således beaktas vid bedömningen av hur allvarlig överträdelsen var och vid fastställandet av bötesbeloppet (dom kommissionen/Anic Partecipazioni, se ovan, EU:C:1999:356, punkt 90).
- 151 I förevarande fall anges först och främst ovan i punkterna 2–4 att kommissionen i 2007 års beslut fastställde förekomsten av en enda fortlöpande överträdelse som omfattade den gemensamma överenskommelsen, GQ-avtalet och EQ-avtalet. Således har sökanden felaktigt låtit förstå att de europeiska företagen deltog i två överträdelser medan sökanden själv deltog i en enda överträdelse.
- 152 Sökandens bidrag till överträdelsen var tvärtemot vad sökanden har anfört inte mindre av den omständigheten att sökanden inte deltog i tilldelningen av GIS-projekt i EES, vilket reglerades genom EQ-avtalet.
- 153 Det är visserligen riktigt att de japanska respektive de europeiska tillverkarna deltog på olika sätt i de avtal och samordnade förfaranden som avsåg EES. De japanska företagen hade genom den gemensamma överenskommelsen förbundit sig att inte ge sig in på EES-marknaden. Följaktligen var deras deltagande en underlåtenhet att handla. De europeiska företagen fördelade de olika GIS-projekten på EES-marknaden sinsemellan genom positiva samverkanshandlingar (se, för ett liknande resonemang, dom av den 12 juli 2011, Toshiba/kommissionen, T-113/07, REU, EU:T:2011:343, punkt 260).
- 154 Tribunalen framhåller emellertid att de japanska företagens, däribland sökandens, underlåtenhet att handla var ett villkor för att tilldelningen av GIS-projekt i EES skulle kunna utföras mellan europeiska tillverkare enligt överenskomna regler (dom Toshiba/kommissionen, punkt 153 ovan, EU:T:2011:343, punkt 261). Genom att de japanska företagen iakttog sina utfästelser enligt den gemensamma överenskommelsen lämnade de ett nödvändigt bidrag för att överträdelsen i sin helhet skulle fungera.
- 155 För övrigt fastställde tribunalen i punkterna 220 och 226 i dom Toshiba/kommissionen, punkt 153 ovan (EU:T:2011:343), att de japanska företagens deltagande i den gemensamma överenskommelsen, vilken omfattade underrättelse- och avräkningsmekanismer, innebar att de kände till att GIS-projekten i EES var förbehållna de europeiska tillverkarna och att de rimligen kunde förutse att projekten fördelades genom en samverkansmekanism. Således var de japanska tillverkarna medvetna om den överträdelse som reglerades genom detta avtal, oavsett om de kände till EQ-avtalet i sig.
- 156 Tribunalen konstaterar följaktligen att sökandens bidrag till överträdelsen är jämförbart med de europeiska företagens bidrag.

- 157 Sökandens argument avseende den omständigheten att ABB förvärrade överträdelsen genom att medge att den även omfattade japanska tillverkare kan inte heller godtas. Det är visserligen riktigt att ju fler deltagare som bidrar till en överträdelse desto allvarligare blir den. Den omständigheten ger emellertid inte stöd för några giltiga slutsatser beträffande det relativa bidraget från olika grupper av dessa deltagare i den aktuella överträdelsen.
- 158 Vid jämförelsen av allvaret i de olika aktuella konkurrenshämmande handlingarna tenderar sökanden att på ett konstlat sätt dela upp den enda överträdelse som fastställdes genom 2007 års beslut i olika delar.
- 159 Sökandens argument vilar dessutom på det faktiska antagandet att sökanden inte var en trovärdig konkurrent i EES. Detta antagande har emellertid inte styrkts tillräckligt av sökanden, i enlighet med vad som anges ovan i punkterna 161–182. Följaktligen kan det inte beaktas inom ramen för denna grund.
- 160 Mot bakgrund av det ovan anförda kan talan inte bifallas på den tredje grunden.

Den fjärde grunden: oriktigt handlande av kommissionen, som inte tog hänsyn till teknisk och ekonomisk bevisning när den fastställde verkningarna av sökandens handlande och beräknade sökandens bötesbelopp

- 161 Genom den fjärde grunden har sökanden anført att kommissionen handlade oriktigt när den inte tog hänsyn till teknisk och ekonomisk bevisning i samband med att verkningarna av sökandens handlande fastställdes och sökandens böter beräknades. Sökanden har angett att den efter att ha erhållit meddelandet om invändningar 2006 uppdrog åt oberoende experter att utarbeta en teknisk rapport och en ekonomisk rapport i vilka fastställs, utom rimligt tvivel, att en utomeuropeisk leverantör på grund av ekonomiska och tekniska hinder inte skulle ha haft någon chans att komma in på den europeiska GIS-marknaden under perioden 1988–2004, med undantag av begränsad och specifik försäljning (nedan kallade de externa rapporterna).
- 162 Kommissionen tog emellertid ingen hänsyn till dessa externa rapporter när den bedömde verkningarna av de påstådda överträdelserna på den europeiska marknaden och anförde inga specifika argument rörande skälet till detta. Kommissionen angav nämligen att rapporterna endast var övergripande och formulerade i allmänna ordalag, trots att de gav en trovärdig förklaring till varför sökanden inte hade någon försäljning i Europa, något som även är relevant för ett företags ansvar enligt artikel 101 FEUF.
- 163 Således anser sökanden att kommissionen begick ett fel när den utgick ifrån att sökanden skulle ha kunnat sälja GIS i Europa, trots att det angavs entydigt i de externa rapporterna att sökanden under större delen av överträdelseperioden inte skulle ha kunnat ha någon direkt GIS-försäljning till europeiska kunder. Därigenom åsidosatte kommissionen skyldigheten att undersöka den ekonomiska effekten av ett eventuellt konkurrenshämmande handlande när den fastställde bötesbeloppet och ålade följaktligen sökanden oproportionerliga böter.
- 164 Kommissionen har bestritt att sökandens argument är välgrundade, i synnerhet att de externa rapporterna är relevanta och har ett bevisvärde.
- 165 I punkt 1 A i riktlinjerna för bötesberäkning anges att hänsyn bör tas till den faktiska ekonomiska förmågan hos den som gjort sig skyldig till en överträdelse att vålla andra aktörer och inte minst konsumenter en betydande skada när ett bötesbelopp fastställs.

- 166 Sökandens resonemang går i princip ut på att sökandens deltagande i överträdelsen inte kunde skada konkurrensen i EES. Detta är tvärtemot vad kommissionen angav i skälen 314–318 i 2007 års beslut, vilka kan beaktas i förevarande fall, i och med att de inte berördes av dom Mitsubishi Electric/kommissionen, punkt 8 ovan (EU:T:2011:345).
- 167 Först och främst, såsom kommissionen fann i skäl 317 i 2007 års beslut, betyder existensen av den gemensamma överenskommelsen – och i synnerhet av underrättelse- och avräkningsmekanismen – att de japanska tillverkarna betraktades som trovärdiga potentiella konkurrenter av de europeiska tillverkarna trots att det fanns vissa objektiva hinder för marknadstillträde, vilkas existens kommissionen i övrigt inte har bestritt. Om de europeiska tillverkarna inte hade haft den uppfattningen om de japanska tillverkarna, skulle de aldrig ha ingått eller efterlevt den gemensamma överenskommelsen, med tanke på att de därigenom gick miste om en del av GIS-projekten utanför EES. Eftersom de europeiska tillverkarna på grund av sin privilegierade position i Europa hade synnerligen goda möjligheter att bedöma situationen inom EES, utgör det faktum att de godtog den gemensamma överenskommelsen ett argument som gör det möjligt att i hög grad ifrågasätta det rimliga i den ståndpunkt som sökandena har intagit (se, analogt, dom av den 12 juli 2011, Hitachi m.fl./kommissionen, T-112/07, REU, EU:T:2011:342, punkt 319).
- 168 Tribunalen framhåller att de externa rapporter som sökanden lade fram hade utarbetats specifikt till stöd för parternas försvar i det förfarande som utmynnade i 2007 års beslut. Som kommissionen gjorde gällande i skäl 318 i 2007 års beslut, formulerades dessa rapporter i allmänna ordalag. Av rapporterna framgår inte att sökanden hade diskuterat genomförbarheten och den affärsmässiga lämpligheten av att ge sig in på EES-marknaden.
- 169 Vad beträffar den ekonomiska rapporten noterar tribunalen dessutom att vissa argument bygger på skillnaderna mellan de nationella marknaderna i Europa eller på det företräde som ges leverantörer av en befintlig utrustning. Åtminstone i fråga om andra länder än hemländerna, skulle skillnaderna mellan de nationella marknaderna emellertid även ha påverkat de europeiska tillverkarna, vilket innebär att de japanska tillverkarna inte a priori var missgynnade i detta avseende. På samma sätt har nämligen en tillfredsställande befintlig relation med en leverantör en tendens att vara till nackdel för alla andra leverantörer, oavsett om dessa är europeiska eller japanska (se, analogt, dom Hitachi m.fl./kommissionen, punkt 167 ovan, EU:T:2011:342, punkt 323).
- 170 Vissa av argumenten i den ekonomiska rapporten är för övrigt inte övertygande.
- 171 Vad beträffar institutionella hinder, vilka avses i punkt 3 i nämnda rapport, medger författarna själva att dessa hinder minskade i betydelse från och med år 1996.
- 172 Bedömningen av tillverkningskostnaderna i punkt 4.1 i den ekonomiska rapporten vilar på en ”genomsnittlig skillnad” under perioden 1980–2003 när det gäller kostnaden för arbetskraft. Detta är ett allt för allmänt förhållningssätt som bygger på att beräkningen omfattar uppgifter för år som inte är relevanta och som på ett signifikativt sätt döljer den omständigheten att skillnaden var avsevärt mindre under vissa perioder, i synnerhet under perioden 1996–2003, enligt vad som framgår av figur 4 på sidan 15 i den ekonomiska rapporten. Beträffande stålkostnaden motsäger uppgifterna i tabell 4 på sidan 16 i den ekonomiska rapporten, enligt vilka priset i Japan var 3 procent lägre under perioden 1997–2004, författarnas konstaterande på samma sida, att ”Japan varken gynnas eller missgynnas när det gäller stål”. Uppgiften i tabell 5 i den ekonomiska rapporten att skillnaden i tillverkningskostnader var 22 procent är således inte tillförlitlig, framför allt inte med avseende på den andra halvan av överträdelseperioden.
- 173 Författaren till den tekniska rapporten har samarbetat med sökanden i två tidigare projekt, vilket föranleder ett visst tvivel beträffande dennes oberoende. Experten i fråga tycks dessutom endast ha direkta och detaljerade kunskaper om marknaden i Förenade kungariket. Expertens slutsatser beträffande de övriga EES-länderna bygger på uppgifter från andra verksamma i branschen, såsom

följer av punkterna 1, 20, 22 och 31 i den tekniska rapporten. Vissa slutsatser, i punkterna 4, 5, 31 och 32 i den tekniska rapporten, rör dessutom inte det tekniska området, eller så är de formulerade på ett föga kategoriskt, eller rent av ett försiktigt, sätt.

- 174 Under alla omständigheter redogörs i den tekniska rapporten för två tekniska svårigheter som a priori är relevanta; dels anges i punkterna 29 och 30 i den tekniska rapporten att sökandens GIS-sortiment inte är helt förenligt med de europeiska kundernas kriterier, dels anges i punkt 28 i den tekniska rapporten att kompletterande tester måste utföras vid ett oberoende och av de europeiska kunderna allmänt erkänt laboratorium. Den tekniska rapportens författare medger själv, i punkt 30 i rapporten, att sökanden skulle ha kunnat ta fram produkter för den europeiska marknaden. Författarens enda invändning i detta avseende rör kostnaderna för en sådan satsning. Den frågan ligger emellertid utanför den tekniska rapportens område och därmed författarens kunskapsområde.
- 175 I detta hänseende fastställde tribunalen för övrigt i dom Hitachi m.fl./kommissionen, punkt 167 ovan (EU:T:2011:342), att en japansk tillverkare som önskar ta sig in på EES-marknaden i praktiken torde vara tvungen att anpassa den berörda varan efter gällande regler, vilka följer av de standarder som har antagits av Internationella elektrotekniska kommissionen, utföra ett antal tester för att kontrollera efterlevnaden av dessa regler och erhålla intyg om detta. Sökanden har emellertid inte bestritt att de japanska tillverkarna vid enstaka tillfällen har sålt GIS-varor inom EES eller att de vid ett större antal tillfällen har sålt sådana på andra platser där Internationella elektrotekniska kommissionens standarder också tillämpas (se, analogt, dom Hitachi m.fl./kommissionen, punkt 167 ovan, EU:T:2011:342, punkt 321).
- 176 I rapporten hänvisades även till kompletterande tekniska krav och sedvänjor i vissa västeuropeiska länder. Sådana krav var emellertid, åtminstone i fråga om andra länder än hemländerna, tillämpliga på samtliga potentiella leverantörer, såväl europeiska som japanska (se, analogt, dom Hitachi m.fl./kommissionen, punkt 167 ovan, EU:T:2011:342, punkt 322).
- 177 Detsamma gäller den påstådda preferensen för inhemska tillverkare i punkterna 26 och 29 i den tekniska rapporten, eftersom det framgår av det angripna beslutet att de EES-länder som inte var hemländer var just de länder där det saknades trovärdiga inhemska leverantörer. Detta resonemang är i än högre grad giltigt när den gäller den påstådda preferensen för leverantören för redan installerad utrustning, enligt vad som avses i punkterna 26, 28 och 31 i den tekniska rapporten, av de skäl som anförs ovan i punkt 169.
- 178 Det följer för övrigt av den tekniska rapporten att större delen av de tillträdes hinder som beskrivs i rapporten successivt minskade från och med andra halvan av 90-talet.
- 179 För att sammanfatta prövningen av de båda rapporterna ska det framhållas att deras bevisvärde även kan ifrågasättas mot bakgrund av den faktiska situationen på marknaden. Såsom erinras om ovan i punkt 175, och såsom följer av skäl 316 i 2007 års beslut, har nämligen de japanska tillverkarna, däribland sökanden, varit i stånd att under överträdelseperioden ha en sporadisk försäljning i EES, och likaså en mer frekvent försäljning i övriga Europa och Medelhavsområdet. Följaktligen hade de under överträdelseperioden möjlighet att komma förbi liknande hinder som dem som anförts av sökanden i förevarande fall.
- 180 Tribunalen framhåller även att den gemensamma överenskommelsens långvariga existens, och därmed de japanska tillverkarnas långvariga frånvaro från EES-marknaden, på ett konstlat sätt kunde förstärka vissa av de tillträdes hinder som sökandena har hänvisat till. I synnerhet gäller detta de hinder som rör de europeiska kundernas vilja att godta japanska leverantörer. Sökanden kan emellertid inte, till stöd för ett yrkande om nedsättning av böter för en överträdelse som sökanden har deltagit i, med framgång åberopa konsekvenserna av denna överträdelses funktionssätt (se, analogt, dom Hitachi m.fl./kommissionen, punkt 167 ovan, EU:T:2011:342, punkt 327).

181 Mot ovanstående bakgrund konstaterar tribunalen att sökanden inte tillräckligt har styrkt sitt påstående att sökandens deltagande i överträdelsen inte kunde skada konkurrensen i EES. Under dessa omständigheter kan kommissionen inte kritiseras för att den inte beaktade detta påstående vid beräkningen av sökandens bötesbelopp.

182 Överklagandet kan således inte bifallas på den fjärde grunden.

Den andra grunden: åsidosättande av motiveringsskyldigheten, likabehandlingsprincipen och proportionalitetsprincipen vid beräkningen av den avskräckande koefficienten

183 Sökanden har anfört att kommissionen åsidosatte motiveringsskyldigheten, likabehandlingsprincipen och proportionalitetsprincipen vid beräkningen av den avskräckande koefficient som kommissionen tillämpade.

184 Sökanden har i detta avseende erinrat om att de tröskelvärden som användes för att dela in kartellens deltagare i kategorier, i syfte att fastställa avskräckande koefficienter, måste fastställas på ett konsekvent och objektivt sätt. Sökanden anser att den inte borde ha placerats ensam i den tredje kategorin med en avskräckande koefficient på 1,5, utan i samma kategori som ABB, med en faktor på 1,25.

185 Skillnaden mellan sökandens och ABB:s omsättning är nämligen jämförbar med skillnaden mellan Siemens och Hitachis omsättning, vilka båda hade placerats i den första kategorin med en avskräckande koefficient på 2,5.

186 Skillnaden i omsättning för företagen i den första och den andra kategorin och omsättningen för företagen i den andra och den tredje kategorin var dessutom avsevärt större än skillnaden mellan sökandens och ABB:s omsättning.

187 Kommissionen gav inte några sakliga skäl till sitt förhållningssätt. Således åsidosatte kommissionen likabehandlings- och proportionalitetsprinciperna. Sökanden anser följaktligen att tribunalen ska fastställa att en avskräckande koefficient på 1,25 ska tillämpas på sökanden, i likhet med dom Tokai Carbon m.fl./Commission, punkt 66 ovan (EU:T:2004:118).

188 Kommissionen har bestritt att sökandens argument är välgrundade.

189 I detta avseende följer det av punkt 320 i dom Siemens/kommissionen, punkt 70 ovan (EU:T:2011:68), att de avskräckande koefficienter som fastställdes i 2007 års beslut, vilket hänvisas till i skälen 70 och 71 i det angripna beslutet, är proportionerliga i förhållande till alla berörda företags omsättning med undantag av Siemens, för vilket förhållandet är avtagande såvitt samma koefficient tillämpades avseende detta företag som för Hitachi, trots att dess globala omsättning för år 2005 översteg Hitachis med mer än 6 miljarder euro.

190 Enligt samma punkt 320 i dom Siemens/kommissionen, punkt 70 ovan (EU:T:2011:68) uppfyller ett sådant proportionalitetsförhållande kraven i punkt 338 i dom av den 5 april 2006, Degussa/kommissionen (T-279/02, REG, EU:T:2006:103), i vilken angavs att klassificeringen av företag i kategorier vid fastställandet av den avskräckande koefficienten måste vara sakligt motiverad i enlighet med principen om likabehandling.

191 I punkt 322 i dom Siemens/kommissionen, punkt 70 ovan (EU:T:2011:68), fastslog tribunalen även att dom Tokai Carbon m.fl./kommissionen, punkt 66 ovan (EU:T:2004:118), vilken återopats av sökanden i förevarande fall, var verkningslös, i och med att den domen hade meddelats mot bakgrund av andra faktiska omständigheter.

- 192 Under dessa omständigheter konstaterar tribunalen att den avskräckande koefficienten för sökanden fastställdes med en sakligt motiverad metod, i synnerhet vad beträffar kommissionens val att placera sökanden i en särskild kategori, i stället för i samma kategori som ABB.
- 193 Följaktligen kan inte anmärkningarna avseende ett åsidosättande av likabehandlingsprincipen och proportionalitetsprincipen godtas.
- 194 I den mån sökanden inte utgjort föremål för någon olik behandling, var kommissionen inte skyldig att särskilt motivera fastställandet av den avskräckande koefficienten.
- 195 Såsom framhålls ovan i punkt 70, följer det således av punkterna 310–317 i dom Siemens/kommissionen, punkt 70 ovan (EU:T:2011:68), att kommissionen, i skäl 491 i 2007 års beslut, i tillräcklig utsträckning redogjorde för de omständigheter som den tog hänsyn till vid höjningen av böternas utgångsbelopp i avskräckande syfte. Detta konstaterande kan överföras på den avskräckande koefficient som påfördes sökanden i det angripna beslutet, och därmed konstaterar tribunalen att sökanden hade möjlighet att ta del av skälen till denna höjning vad beträffar utgångsbeloppet för sökandens böter och göra gällande sina rättigheter och att tribunalen kan utföra sin kontroll.
- 196 Följaktligen, och under alla omständigheter, ska invändningen om ett åsidosättande av motiveringsskyldigheten och hela den andra grunden underkännas.
- 197 Eftersom samtliga grunder som anförts till stöd för förstahandsyrkandet har underkänts, ska förstahandsyrkandet ogillas i sin helhet.

Andrahandsyrkandet: nedsättning av bötesbeloppet

- 198 Sökanden har i andra hand yrkat att tribunalen ska ändra artikel 1 i det angripna beslutet för att upphäva eller sätta ned det bötesbelopp som sökanden ålagts.
- 199 Tribunalen framhåller i detta avseende att inga andra grunder eller argument till stöd för andrahandsyrkandet har anförts än dem som anförts till stöd för förstahandsyrkandet. Därmed, mot bakgrund av vad som anförts ovan och eftersom det inte föreligger några andra uppgifter som kan föranleda ett upphävande eller en nedsättning av sökandens bötesbelopp, saknas anledning att gilla andrahandsyrkandet vid utövandet av tribunalens fulla prövningsrätt.
- 200 Talan ska följaktligen ogillas i sin helhet.

Rättegångskostnader

- 201 Enligt artikel 134.1 i rättegångsreglerna ska tappande part förpliktas att ersätta rättegångskostnaderna, om detta har yrkats. Eftersom sökanden har tappat målet ska den förpliktas att ersätta rättegångskostnaderna i enlighet med kommissionens yrkande.

Mot denna bakgrund beslutar

TRIBUNALEN (första avdelningen)

följande:

- 1) **Talan ogillas.**
- 2) **Mitsubishi Electric Corp. förpliktas att ersätta rättegångskostnaderna.**

Kanninen

Pelikánová

Buttigieg

Avkunnad vid offentligt sammanträde i Luxemburg den 19 januari 2016.

Innehållsförteckning

Bakgrund till tvisten	1
Förfarandet och parternas yrkanden	4
Rättslig bedömning	5
Förstahandsyrkandet: ogiltigförklaring av det angripna beslutet	5
Den första grunden: åsidosättande av motiveringsskyldigheten, principen om god förvaltningssed och sökandens rätt till försvar	5
– Invändningarna om ett åsidosättande av sökandens rätt till försvar	6
– Invändningarna om motiveringen av det angripna beslutet	8
Den sjunde grunden: åsidosättande av motiveringsskyldigheten och sökandens rätt till försvar avseende fastställandet av sökandens och Toshiba's andelar av TM T&D:s utgångsbelopp	10
Den nionde grunden: åsidosättande av motiveringsskyldigheten och sökandens rätt till försvar vad beträffar metoden för tilldelning av ett utgångsbelopp till sökanden för perioden innan TM T&D bildades	12
Den åttonde grunden: åsidosättande av likabehandlingsprincipen och proportionalitetsprincipen vad beträffar metoden för tilldelning av ett utgångsbelopp till sökanden för perioden innan TM T&D bildades	13
Den sjätte grunden: åsidosättande av likabehandlingsprincipen och proportionalitetsprincipen vid fastställandet av sökandens och Toshiba's andelar av TM T&D:s utgångsbelopp	17
Den tredje grunden: åsidosättande av proportionalitetsprincipen, i den del kommissionen beräknade sökandens bötesbelopp på samma sätt som de europeiska tillverkarnas bötesbelopp	18
Den fjärde grunden: oriktigt handlande av kommissionen, som inte tog hänsyn till teknisk och ekonomisk bevisning när den fastställde verkningarna av sökandens handlande och beräknade sökandens bötesbelopp	20
Den andra grunden: åsidosättande av motiveringsskyldigheten, likabehandlingsprincipen och proportionalitetsprincipen vid beräkningen av den avskräckande koefficienten	23
Andrahandsyrkandet: nedsättning av bötesbeloppet	24
Rättegångskostnader	24